

○ (๓๑)
คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ห้องสมุด

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

คดีหมายเลขดำที่ ทป.๑๒/๒๕๕๘
คดีหมายเลขแดงที่ ทป.๕๗/๒๕๕๙

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

วันที่ ๑๙ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ความแพ่ง

ระหว่าง	{	นางสาวเมทินี กิ่งโพยม	ที่ ๑	โจทก์
		นางสาวซาร่า แอนน์ เลน	ที่ ๒	
	{	บริษัท แดพเพอร์เจ็นเนอรัล อะแพเรล จำกัด	ที่ ๑	จำเลย
		นายศิริชัย ศรีไพศาล	ที่ ๒	
		นางภมรทิพย์ ศรีไพศาล	ที่ ๓	

เรื่อง ลิขสิทธิ์

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่าประมาณเดือนมกราคม ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑ ได้นำภาพถ่าย การเดินแบบที่โจทก์ทั้งสองเป็นผู้เดินแบบไปลงโฆษณาในนิตยสารรายเดือนและรายปักษ์รวม ๕ เล่ม โดยรู้หรือควรรู้ว่าการเผยแพร่การเดินแบบดังกล่าวเป็นสิทธิของโจทก์ทั้งสองและเป็นการกระทำเพื่อ ประโยชน์ทางการค้าของจำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากจำเลยทั้งสอง การกระทำดังกล่าวทำให้ โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์หรือค่าตอบแทนจากการถ่ายแบบคนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ค่าขาดโอกาสในการรับงาน และดอกเบี้ย โจทก์ทั้งสองได้มีหนังสือทวงถาม แต่จำเลย ทั้งสามเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแก่โจทก์ทั้งสอง

จำเลยที่ ๑ ให้การว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้กระทำละเมิดโจทก์ทั้งสอง จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของ

/เสื้อผ้า

คดีแพ่ง
กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงยุติธรรม

- ๒ -

เสื้อผ้าและเป็นผู้ออกแบบเสื้อผ้างดังกล่าว โจทก์ทั้งสองและผู้จัดงานไม่ได้ห้ามการนำภาพถ่ายไปแสดง
เผยแพร่ต่อสาธารณชน โจทก์ทั้งสองไม่ใช่ “นักแสดง” ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ และไม่ได้รับความเสียหาย
ตามที่กล่าวอ้าง โจทก์ทั้งสองไม่ได้ทวงถามจำเลยที่ ๑ ก่อนฟ้อง และคดีโจทก์ขาดอายุความละเมิด
ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้การว่า จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ไม่ได้กระทำละเมิดโจทก์ทั้งสอง และ
ไม่เคยได้รับการทวงถามจากโจทก์ทั้งสองมาก่อน จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเพียงผู้แทนของจำเลยที่ ๑
และไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว คดีโจทก์ขาดอายุความละเมิด ขอให้ยกฟ้อง

ในชั้นชี้สองสถาน ศาลกำหนดประเด็นข้อพิพาท ดังนี้

- ๑ โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่
- ๒ จำเลยทั้งสามกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองหรือไม่ เพียงใด
- ๓ โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายหรือไม่ เพียงใด
- ๔ คดีโจทก์ทั้งสองขาดอายุความหรือไม่

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ปรากฏตาม
สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลเอกสารหมายเลข จ.๑. โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ โจทก์ทั้งสอง
เป็นผู้นำเสนอสินค้า นางแบบ และนักแสดง ประมาณปลายเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ บริษัทโปรดักชั่น สตอรี่
จำกัด ติดต่อให้จำเลยทั้งสองเดินแบบแฟชั่นในงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ ระหว่างวันที่ ๖
ถึง ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม กรุงเทพมหานคร โดยไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับการ
การนำภาพถ่ายการเดินแบบไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ในการเดินแบบดังกล่าว โจทก์ทั้งสองเดินแบบให้

ห้องสมุด
กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย

- ๓ -

เสื้อผ้าหลายยี่ห้อ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ของจำเลยที่ ๑ ยี่ห้อ “แด็พเพอร์” ด้วย ประมาณเดือนมกราคม ๒๕๕๗ โจทก์ทั้งสองทราบจำเลยที่ ๑ นำภาพถ่ายการเดินทางแบบของจำเลยทั้งสองไปลงโฆษณาเหมือนว่าจำเลยทั้งสองแสดงแบบให้ผลิตภัณฑ์ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งความจริงไม่มีการตกลงกัน นิตยสารเท่าที่ โจทก์ทั้งสองทราบคือ นิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ เอกสารหมาย จ.๓ นิตยสารดิฉัน หน้า ๑๙๖-๑๙๗ เอกสารหมาย จ.๔ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ เอกสารหมาย จ.๕ นิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ เอกสารหมาย จ.๖ โดยมีการโฆษณาชื่อร้าน จำนวนสาขา และระบุสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของจำเลยที่ ๑ ด้วย โดยทั่วไป หากโจทก์ทั้งสองรับจ้างถ่ายแบบเสื้อผ้าลงนิตยสารจะคิดค่าตอบแทนประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท การที่จำเลยที่ ๑ นำภาพถ่ายของโจทก์ทั้งสองไปใช้ในเอกสารหมาย จ.๓ ถึง จ.๖ นั้น เป็นผลให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายจากค่าขาดประโยชน์และค่าตอบแทนอันควรได้รับจากการถ่ายแบบคนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ค่าขาดโอกาสในการรับงานเป็นผู้แสดงแบบสำหรับสินค้าประเภทเดียวกันสำหรับระยะเวลา ๑๒ เดือน เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในฐานะกรรมการต้องร่วมรับผิดชอบ ก่อนฟ้องคดีโจทก์ทั้งสองได้มีหนังสือทวงถามจำเลยที่ ๑ ปรากฏตามสำเนาหนังสือพร้อมใบตอบรับ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ถึง จ. ๑๒

จำเลยทั้งสามนำสืบว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลโดยมีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ สำหรับการประชาสัมพันธ์สินค้าของจำเลยที่ ๑ นางเชิญพร ธรรมวิทย์ ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งรวมทั้งการติดต่อซื้อพื้นที่ลงโฆษณาในนิตยสารทั้ง ๔ ฉบับที่พิพาทในคดีนี้ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่มีส่วนรู้เห็นหรือร่วมกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง จึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวสำหรับการกระทำที่ถูกละเมิดในคดีนี้ โจทก์ทั้งสองไม่ใช่ “นักแสดง” ตามความหมายของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

ห้องสมุด
ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาและกาวตาวะทางประเทศกตพ

- ๔ -

แต่สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิของนักออกแบบเสื้อผ้า จำเลยที่ ๑ ผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าภายใต้เครื่องหมายการค้าคำว่า "DAPPER" จำเลยที่ ๑ ออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าที่ใช้ในการแสดงแฟชั่นงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ ที่โจทก์ทั้งสองเป็นผู้แสดงแบบ โดยการเผยแพร่ภาพถ่ายของโจทก์ทั้งสอง ดังกล่าวเป็นเพียงการรายงานข่าวของงานแสดงแฟชั่นโชว์เท่านั้น ไม่ใช่การแพร่ภาพลงโฆษณา เพื่อส่งเสริมการขายหรือเสนอขายสินค้าของจำเลยที่ ๑ เพราะชุดเสื้อผ้าดังกล่าวทำขึ้นเพื่อใช้ในการเดินแฟชั่นเท่านั้น การลงเผยแพร่ในนิตยสารดังกล่าวก็มีรูปแบบ นายแบบอื่นอยู่ในหน้าเดียวกัน มิได้เจาะจงเฉพาะโจทก์ทั้งสองแต่อย่างใด ค่าเสียหายที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างสูงเกินจริงหากมีก็ไม่น่า เกินฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท เท่านั้น จำเลยที่ ๑ ได้ซื้อเนื้อที่โฆษณางานเดินแบบของการแสดงแฟชั่น งานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๒ มาแล้วครั้งหนึ่ง ปรากฏตามนิตยสารแอล เอกสารหมาย ล.๒๖ ซึ่งมีได้ขออนุญาตนางแบบเช่นกันและไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดโต้แย้งแต่ประการใด ในการฟ้องคดีนี้โจทก์ ทั้งสองมิได้มีหนังสือบอกกล่าวจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

ระหว่างการพิจารณา เมื่อสืบพยานเสร็จศาลได้ให้คู่ความแถลงการณ์ด้วยวาจา โดยขอให้แต่ละฝ่ายหาผู้เชี่ยวชาญฝ่ายของตนมาแถลงการณ์ด้วยวาจาและอนุญาตให้ยื่นคำแถลงการณ์ เป็นหนังสือได้ โจทก์ไม่สามารถหาผู้เชี่ยวชาญได้และขอเลื่อนการพิจารณาซึ่งศาลอนุญาต แต่เมื่อ ถึงกำหนดโจทก์ก็ไม่สามารถหาผู้เชี่ยวชาญได้อีก ศาลจึงให้จำเลยทั้งสามแถลงการณ์ไปฝ่ายเดียว โดยจำเลยทั้งสามนำนายวุฒิพงษ์ เวชยานนท์ มาแถลงการณ์ด้วยวาจาพร้อมทั้งยื่นคำแถลงการณ์เป็น หนังสือปรากฏตามคำแถลงของจำเลยทั้งสาม ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ และจำเลยที่ ๓ ขอแถลง ประกอบถึงประเภทของการเดินแบบ ศาลอนุญาต

ฟ้องสมคบ

กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย

- ๕ -

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในเบื้องต้นรับกันฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์ทั้งสองเป็น ผู้นำเสนอสินค้า นางแบบ และนักแสดง จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ปรากฏตามสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลเอกสารหมายเลข จ.๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ จำเลยที่ ๑ ผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าภายใต้เครื่องหมายการค้าว่า "DAPPER" จำเลยที่ ๑ ออกแบบ ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าที่ใช้ในการแสดงแฟชั่นงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ ที่โจทก์ทั้งสองเป็นผู้แสดง แบบ ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลชิดลม กรุงเทพมหานคร โดยไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับการนำภาพถ่ายการเดินทางไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ต่อมาจำเลยที่ ๑ นำภาพถ่ายการเดินทางแบบของโจทก์ทั้งสองรวมทั้งผู้แสดงแบบอื่น ๆ ในการแสดงแฟชั่นงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ ไปลงพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ เอกสารหมายเลข จ.๓ นิตยสาร ดิฉัน หน้า ๑๙๖-๑๙๗ เอกสารหมายเลข จ.๔ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ เอกสารหมายเลข จ.๕ นิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ เอกสารหมายเลข จ.๖

คดีนี้มีประเด็นข้อพิพาทที่ต้องวินิจฉัยตามลำดับ ดังนี้

๑. โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่

ในประเด็นนี้ จำเลยทั้งสามปฏิเสธว่าโจทก์ทั้งสองไม่ใช่ "นักแสดง" ตามความหมายของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และในการแถลงการณ์ด้วยวาจาและเป็นหนังสือ นายวุฒิพงษ์ เวชยานนท์ ผู้แถลงการณ์ด้วยวาจาของจำเลยทั้งสามได้สรุปข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงทั้งในส่วนของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายไทยว่า การตีความขอบเขตของคำว่า "นักแสดง" ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ควรต้องตีความเทียบกับบทบัญญัติในอนุสัญญากรุงโรม

ห้องสมุด

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและกาวาระหว่างประเทศ

- ๖ -

ค.ศ. ๑๙๖๑ โดยอาศัยผลของมาตรา ๑๔(๖) ของ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) กล่าวคือ การกระทำของนักแสดงจะต้องมีระดับของความริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับหนึ่ง ซึ่งการเดินแบบของนางแบบนั้นเป็นเพียงการเดินเพื่อแสดงหรือเสริมให้เสื้อผ้าที่นางแบบสวมใส่นั้นเด่นขึ้นมาเท่านั้น และไม่ควรถือการเดินแบบเป็น “การแสดง” อันจะเป็นสิทธิของนักแสดง โดยเทียบการใช้กฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าวตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๓๔/๒๕๔๒ นอกจากนี้ ภาพถ่ายก็ไม่ควรอยู่ในความหมายของสิทธิในการบันทึกการแสดงด้วย เพราะสิทธิในการบันทึกการแสดงเป็นสิทธิของการบันทึกในลักษณะของฟิล์มหรือการบันทึกเสียงในลักษณะที่มีความต่อเนื่อง ในประเด็นนี้ ฝ่ายโจทก์มิได้โต้แย้งข้ออ้างของจำเลยทั้งสาม

เมื่อพิจารณาจากการแถลงการณ์ด้วยวาจาและเป็นหนังสือของจำเลยทั้งสาม ประกอบกับเอกสารที่อ้างส่งประกอบคำแถลงการณ์ทั้งหมดแล้ว ศาลเห็นว่าข้ออ้างพร้อมเหตุผลดังกล่าวเป็นเหตุผลที่น่ารับฟังและผ่านการวิเคราะห์มาอย่างดี แต่ศาลยังเห็นควรวินิจฉัยขอบเขตของคำว่า “นักแสดง” ในกรณีนี้จากบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นสำคัญ ซึ่งการวินิจฉัยจากมาตรา ๔ ดังกล่าว เป็นไปตามหลักการใช้กฎหมายโดยทั่วไป แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้ผลการวินิจฉัยแตกต่างออกไปจากการนำบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศเข้ามาปรับใช้ร่วมด้วยแต่ประการใด สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๓๔/๒๕๔๒ ที่จำเลยทั้งสามอ้างถึง ซึ่งนำบทบัญญัติในข้อตกลงทริปส์และอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม ค.ศ. ๑๙๖๗ มาใช้เพื่อประโยชน์ในการตีความหรือแปลความหมายของคำว่า “เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป” นั้น ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในคดีนี้ เนื่องจากประเด็นที่วินิจฉัยในคำพิพากษา

พียงสมค
กรมทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

- ๗ -

ศาลฎีกาที่ ๘๘๓๔/๒๕๔๒ (คดีระหว่างนายวิจิต วิรุณรัตน์กิจ โจทก์ กับ กรมทรัพย์สินทางปัญญา จำเลย) เป็นเรื่องของความหมายของคำว่า “เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป” ซึ่งเป็นส่วนที่ถูกแก้ไขเพิ่มเติมเข้าไปในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๘(๑๑) แต่ในการแก้ไขนั้นพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้คำนิยามหรือกำหนดความหมายของคำดังกล่าวไว้ด้วย ศาลฎีกาในคดีดังกล่าวจึงนำบทบัญญัติในข้อตกลงทริปส์มาใช้เพื่อประโยชน์ในการตีความหรือแปลความหมายของคำว่า “เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป” แต่สำหรับคำว่า “นักแสดง” ที่พิพาทกันในประเด็นข้อพิพาทนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดความหมายของคำแยกไว้ชัดเจนในมาตรา ๔ การใช้กฎหมายตีความขอบเขตถ้อยคำดังกล่าว จึงยังสามารถทำได้โดยเพียงใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่มีอยู่

คำว่า “นักแสดง” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หมายความว่า “ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด” จากลักษณะของบทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติในลักษณะขยาย กล่าวคือเป็นบทบัญญัติไว้กว้างๆ โดยให้หมายครอบคลุมไปถึงการกระทำในลักษณะอื่น ๆ ที่ระบุไว้ไม่ถึงในมาตรา ๔ ได้ ในลักษณะที่ขยายความออกไป ซึ่งแม้บทบัญญัติลักษณะนี้จะทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและไม่แน่นอน แต่ก็ถือว่าเป็นลักษณะของการบัญญัติกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังได้ว่าโจทก์ทั้งสองเป็นนางแบบ และโจทก์ทั้งสองนำสลิปตัวอย่างสัญญาที่โจทก์ทั้งสองได้รับว่าจ้างให้ผู้นำเสนอสินค้าหลายฉบับ รวมทั้งโจทก์ทั้งสองได้ถ่ายแบบให้กับนิตยสารต่าง ๆ ตามที่คู่ความอ้างในคดีนี้หลายฉบับ เช่น สำเนาหนังสือสัญญาว่าจ้าง เอกสารหมาย จ.๒ สำเนาสัญญาจ้าง

คดีข่มขืน

พ.ศ. ๒๕๓๗

- ๘ -

โฆษณา เอกสารหมาย จ.๑๓ นิตยสารต่างๆ หมาย จ.๑๕ ถึง จ.๑๘ เป็นต้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสองเป็นนางแบบ ซึ่งเป็นผู้แสดงแบบของสินค้าประเภทเสื้อผ้า อันถือเป็นนักแสดง ตามความหมายของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โจทก์ทั้งสองจึงมีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้

อนึ่ง การวินิจฉัยความหมายของ “การแสดง” ของ “นักแสดง” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ศาลฎีกาก็ได้วินิจฉัยถึงการถ่ายแบบโฆษณาที่เป็นภาพนิ่งของนักแสดงว่าการแสดงท่าทางดังกล่าวได้รับความคุ้มครองในฐานะของ “การแสดง” ของ “นักแสดง” ซึ่งเป็นการวินิจฉัยในลักษณะขยายและได้วินิจฉัยร่วมไปกับการใช้ประโยชน์ในทางการโฆษณาเช่นเดียวกัน (นัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๕๕/๒๕๔๔ ระหว่าง นางสาวบุษกร พรวรรณศิริเวช โจทก์ กับ บริษัท สุปรีเตอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ที่ ๑ กับพวก จำเลย)

๒. จำเลยทั้งสามกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสองหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นนี้ ตามคำฟ้องของโจทก์และทางนำสืบของโจทก์เป็นเรื่องที่กล่าวอ้างว่า จำเลยที่ ๑ ได้นำสิ่งบันทึกการแสดง ซึ่งหมายถึงภาพถ่ายการเดินแบบของโจทก์ทั้งสองรวมทั้งผู้แสดงแบบอื่นๆ ในการแสดงแฟชั่นงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ ไปเผยแพร่โดยการตีพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ เอกสารหมาย จ.๓ นิตยสารดิฉัน หน้า ๑๙๖-๑๙๗ เอกสารหมาย จ.๔ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ เอกสารหมาย จ.๕ นิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ เอกสารหมาย จ.๖ ซึ่งฟังได้ว่าประเด็นตามคำฟ้องเป็นประเด็นที่กล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดโดยการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งบันทึกการแสดงของโจทก์ทั้งสอง ตามมาตรา ๔๔(๑) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พ.ศ. ๒๕๓๗

การวินิจฉัยสิทธิของนักแสดงในคดีนี้ หากเทียบกับประเทศอื่นแล้วจะเห็นว่า สิทธิ
ของนักแสดงในลักษณะเดียวกันกับสิทธิที่พิพาทในคดีนี้อาจมีการคุ้มครองในรูปแบบที่แตกต่างกัน
ออกไป เช่น ประเทศอังกฤษคุ้มครองสิทธิที่พิพาทในคดีนี้ในลักษณะของสิทธิที่เรียกว่า “commercial
exploitation” ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาคุ้มครองสิทธิที่พิพาทในคดีนี้ในลักษณะของสิทธิที่เรียกว่า
“right of publicity” ซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างออกไป เป็นต้น สิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังกล่าวต้องถือว่าเป็นรูปแบบที่ผู้ร่างกฎหมายประสงค์จะนำสิทธิประเภทนี้ไป
แทรกปนไว้กับกฎหมายลิขสิทธิ์ และปล่อยให้สิทธิของนักแสดงเกิดการพัฒนาต่อไป จากบทวิเคราะห์
ศัพท์ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นการบัญญัติในลักษณะขยายตามที่กล่าว
มาแล้ว จึงต้องตีความขอบเขตของถ้อยคำนี้ในลักษณะกว้างให้สามารถครอบคลุมถึงบุคคลที่อาจถูกใช้
ชื่อเสียงหรือความเป็นบุคคลนั้น ๆ ไปเพื่อวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การถูกใช้
เพื่อวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใด ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง สิทธิของนักแสดงนี้
จึงเป็นสิทธิที่มีไว้เพื่อป้องกันมิให้นักแสดงถูกใช้ภาพ ชื่อ เสียง ความคล้าย หรือลักษณะความเป็นบุคคล
ของตนไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดยมิได้รับอนุญาต ทั้งนี้ สิทธิของ
นักแสดงในลักษณะนี้มีไว้เพื่อคุ้มครองสิทธิของนักแสดงนั้น ๆ ทั้งในด้านของผลประโยชน์ที่คำนวณ
มูลค่าเป็นเงินได้และผลประโยชน์ของการรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ นอกจากนี้ การที่บุคคลใดจะนำ
ภาพของบุคคลอื่นไปใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือไปใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในทางพาณิชย์
ของตน ผู้ที่จะถูกนำภาพไปใช้ย่อมต้องมีสิทธิที่จะได้รับทราบ เลือก และมีสิทธิในการตัดสินใจที่จะถูกนำ

พิงดงตมด

พจนดทรพดัดนทางปดถดถนและกาดดาระหวางประเทศพจน

- ๑๐ -

ภาพหนึ่งภาพใดไปใช้ด้วย มิฉะนั้นแล้ว หากมีการนำภาพที่ไม่เหมาะสมหรือภาพที่อาจเป็นผลเสีย ต่อผู้ที่จะถูกนำภาพไปใช้ ผู้ที่จะถูกนำภาพไปใช้นั้นย่อมถูกนำภาพตนเองไปใช้โดยไม่มีโอกาสทราบหรือ ตัดสินใจด้วย ซึ่งย่อมจะเป็นเรื่องที่ไม่เป็นธรรมและอาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาพของนักแสดงในลักษณะนี้ หากถูกนำไปใช้ในลักษณะอื่นๆ ที่ ไม่ใช่การใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดยตรง ย่อมสามารถกระทำได้ เป็นสิทธิที่จะดูแลและใช้ควบคู่กับสิทธิผูกขาดดังกล่าวของนักแสดง ยกตัวอย่างเช่น การใช้ภาพพิพาทไป ประกอบการเสนอข่าวประจำวัน ข่าวสาร หรือข้อเขียนต่างๆ หรือการใช้ภาพพิพาทอย่างเป็นทางการเป็นธรรม ในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัว การใช้เพื่อตีพิมพ์ วิจารณ์ หรือแนะนำผลงาน เป็นต้น

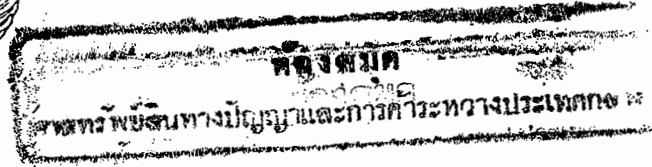
ในการวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดโดยการเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งบันทึกการแสดงของโจทก์ทั้งสองหรือไม่ในกรณีนี้ ตามคำฟ้องเป็นข้อพิพาทจากภาพที่ปรากฏในนิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ เอกสารหมายเลข ๓ นิตยสารดิฉัน หน้า ๑๙๖-๑๙๗ เอกสารหมายเลข ๔ นิตยสาร เปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ เอกสารหมายเลข ๕ นิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ เอกสารหมายเลข ๖ ซึ่งเป็น นิตยสารรวมทั้งหมด ๔ ฉบับ จากภาพที่ปรากฏในนิตยสารทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ ในแต่ละหน้าของนิตยสารที่อ้างประกอบด้วยภาพถ่ายของนางแบบหลายคนรวม ๗ ภาพ ซึ่งใน ๗ ภาพดังกล่าวมีภาพขนาดเล็กที่มีขนาดเท่ากัน ๕ ภาพ ส่วนอีก ๒ ภาพจะมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยภาพ ของโจทก์ทั้งสองปรากฏในภาพขนาดเล็กของนิตยสารทั้งสี่ฉบับที่อ้างตามเอกสารหมายเลข ๓ ถึง ๖ และภาพของโจทก์ที่ ๑ ปรากฏในภาพขนาดใหญ่ขึ้นในนิตยสารทั้งสี่ฉบับที่อ้างเช่นกัน ส่วนภาพของ

กระทรวงพาณิชย์
 ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการก้ำระหว่างประเทศ

- ๑๑ -

โจทก์ที่ ๒ ปรากฏในภาพขนาดใหญ่ขึ้นในนิตยสารสองฉบับคือ เอกสารหมาย จ.๓ และ จ.๖ นอกจากนี้
 ในนิตยสารทั้งสี่ฉบับที่อ้างมีเครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อ “แด็ฟเพอร์” ของจำเลยที่ ๑ ปรากฏอยู่
 พร้อมกับสถานที่จำหน่ายสินค้าซึ่งเป็นห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งชื่อของ “เว็บไซต์” ของโจทก์
 แม้ภาพทั้งหมดดังกล่าวจะไม่มีข้อความบรรยายหรือกล่าวถึงความเกี่ยวพันระหว่างนางแบบต่าง ๆ
 กับเครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อ “แด็ฟเพอร์” ก็ตาม แต่สินค้าหลักภายใต้เครื่องหมายการค้าหรือยี่ห้อ
 “แด็ฟเพอร์” ก็เป็นสินค้าเกี่ยวกับเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รองเท้าบุรุษ และรองเท้าสุภาพสตรี ตามที่
 จำเลยที่ ๓ เบิกความไว้ บุคคลทั่วไปที่สนใจจึงสามารถทราบได้จากภาพดังกล่าวได้เองว่าภาพการเดิน
 แบบเสื้อผ้าดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้า “แด็ฟเพอร์” หรือภาพลักษณ์ของ “แด็ฟเพอร์”
 และยอมทำให้จำเลยที่ ๑ ในฐานะเจ้าของเครื่องหมายการค้า “แด็ฟเพอร์” ได้รับประโยชน์ในเชิง
 พาณิชนัยซึ่งสอดคล้องกับทางนำสืบของคู่ความว่าการที่จำเลยที่ ๑ ตีพิมพ์ภาพในนิตยสารพิพาททั้งสี่ฉบับ
 ได้นั้น จำเลยที่ ๑ ต้องติดต่อซื้อพื้นที่จากนิตยสารทั้งสี่ฉบับเพื่อพิมพ์ภาพดังกล่าวโดยได้ชำระเงินไป
 ปรากฏตามสำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารหมาย จ.๗ ถึง จ.๑๐ และในสำเนาใบเสร็จรับเงินดังกล่าวต่างก็
 ระบุในลักษณะเดียวกันว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการโฆษณา ดังนั้น จากข้อเท็จจริงทั้งหมดและจาก
 เหตุผลทั่วไปของการดำเนินธุรกิจ การที่จำเลยที่ ๑ เลือกตีพิมพ์เผยแพร่ภาพการเดินแบบพร้อม
 เครื่องหมายการค้า “แด็ฟเพอร์” ของจำเลยที่ ๑ ลงในนิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ นิตยสารดิฉัน
 หน้า ๑๙๖-๑๙๗ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ และนิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ โดยต้องเสีย
 ค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการซื้อพื้นที่จากนิตยสารทั้งสี่ฉบับตามสำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารหมาย จ.๗
 ถึง จ.๑๐ ย่อมเป็นการกระทำที่เข้าไปเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจของจำเลยที่ ๑ ในการเพิ่มคุณค่า

- ๑๒ -

ทางธุรกิจให้กับสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้า “แด็พเพอร์” ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการอาศัยภาพบันทึกการแสดงของโจทก์ทั้งสอง และเมื่อข้อเท็จจริงที่มีโต้แย้งกันในเบื้องต้นรับกันฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ ใช้ภาพดังกล่าวของโจทก์ทั้งสองโดยไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับการนำภาพถ่ายการเดินแบบไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นและโดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ทั้งสอง การกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงเป็นการละเมิดสิทธิของนักแสดงของโจทก์ทั้งสอง

สำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ นั้น เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในคดีนี้โดยดำรงตำแหน่งกรรมการของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลเท่านั้น โดยในทางนำสืบของคู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ หรือที่ ๓ เป็นผู้ที่ทำให้ละเมิดโดยตรง ตรงกันข้ามข้อเท็จจริงกลับฟังได้ตามทางนำสืบของจำเลยทั้งสามว่า นางเชิญพร ธรรมวิทย์ ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับผิดชอบสำหรับการประชาสัมพันธ์สินค้าของจำเลยที่ ๑ ซึ่งรวมทั้งการติดต่อซื้อพื้นที่ลงโฆษณาในนิตยสารทั้ง ๔ ฉบับที่พิพาทในคดีนี้ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งไม่ได้กระทำละเมิดในฐานะส่วนตัวจึงย่อมไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในการละเมิดที่ไม่ได้กระทำละเมิดสำหรับมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๔ บทกำหนดโทษ ซึ่งต้องใช้ในการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น

๓ โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหายหรือไม่ เพียงใด

เนื่องจากความเสียหายของโจทก์ทั้งสองในคดีนี้ เป็นความเสียหายเพื่อการรักษาสีทิวของนักแสดงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการถูกใช้ภาพ ชื่อ เสียง หรือความคล้ายของนักแสดงนั้นๆ ไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนั้น การกำหนด

ห้องสมุด

ศาลแพ่งพิทักษ์ทางปัญญาและกฏหมายระหว่างประเทศคดีแพ่ง

- ๑๓ -

ความเสียหายจึงต้องพิจารณาถึงประโยชน์ในทางธุรกิจที่จำเลยที่ ๑ อาจได้รับด้วย

ในคดีนี้ โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายมาสองส่วนหลักคือ ค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์หรือค่าตอบแทน และค่าเสียหายจากการขาดโอกาสในการรับงาน สำหรับค่าเสียหายส่วนที่เป็นค่าขาดประโยชน์หรือค่าตอบแทนนั้น เมื่อพิจารณาจากภาพในนิตยสารแอล หน้า ๒๒๖-๒๒๗ นิตยสารดิฉัน หน้า ๑๙๖-๑๙๗ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔-๑๑๕ และ นิตยสารไฮ หน้า ๒๐๒-๒๐๓ แล้ว มีภาพการเดินแบบที่พิพาทรวมทั้งหมด ๘ หน้า ในแต่ละหน้าของนิตยสารที่อ้างประกอบด้วยภาพถ่ายของนางแบบหลายคนรวม ๗ ภาพ ซึ่งใน ๗ ภาพดังกล่าวมีภาพขนาดเล็กที่มีขนาดเท่ากัน ๕ ภาพ ส่วนอีก ๒ ภาพจะมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งจากภาพทั้งหมดมีภาพของโจทก์ที่ ๑ เป็นภาพขนาดเล็ก ๔ ภาพและภาพขนาดใหญ่ขึ้น ๔ ภาพ ส่วนโจทก์ที่ ๒ มีภาพขนาดเล็ก ๘ ภาพและภาพขนาดใหญ่ขึ้น ๒ ภาพ แต่ภาพในแต่ละหน้านั้นล้วนเป็นภาพการเดินแบบของนางแบบหลายคน ซึ่งรวมถึงโจทก์ทั้งสองด้วยโดยลักษณะของการรวบรวมภาพนางแบบและนายแบบหลายคนดังกล่าว มิได้มุ่งประสงค์โดยตรงที่จะใช้ประโยชน์จากนางแบบคนใดโดยเฉพาะหรือใช้นางแบบคนใดให้เป็นจุดเด่นกว่านางแบบคนอื่น ประโยชน์ที่จำเลยที่ ๑ อาจได้รับจากภาพของโจทก์ทั้งสองจึงไม่อาจเทียบกับการว่าจ้าง โจทก์ทั้งสองมาถ่ายภาพเพื่อวัตถุประสงค์ในการโฆษณาโดยเฉพาะ ซึ่งจะเป็นภาพลักษณะตัวอย่างตามนิตยสารหมาย จ.๓ หน้า ๒๘๙ หรือ ล.๓ หน้า ๒๙๕

สำหรับการกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ ทางนำสืบในชั้นพิจารณา ไม่ปรากฏว่าโจทก์ทั้งสองได้นำสืบถึงที่มาและเหตุผลค่าเสียหายตามจำนวนที่เรียกร้องมา โดยโจทก์ทั้งสองต่างเบิกความทำนองเดียวกันว่า การคิดค่าจ้างในการถ่ายแบบหรือถ่ายภาพโฆษณาสินค้าต้องขึ้นกับสินค้า นิตยสาร

หลังสมุด

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

- ๑๔ -

จำนวนภาพและอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่าไม่สามารถระบุจำนวนและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนได้ จำนวนเงินเท่าที่ปรากฏในชั้นพิจารณาที่ศาลอาจจะนำมาเทียบเคียงได้ คงมีเพียงที่โจทก์ที่ ๑ ตอบคำถามค้านว่าโจทก์ที่ ๑ รับจ้างถ่ายแบบให้ชุดว่ายน้ำยี่ห้อ JANZEN ปรากฏตามนิตยสารหมาย ล.๑๕ หน้า ๒๐๒ ถึง ๒๒๔ ได้ค่าจ้างประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท และถ่ายโฆษณาอาคารชุดตามนิตยสารหมาย ล.๑๖ หน้า ๑๔๐ ได้ค่าจ้างประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ก็ปรากฏว่าภาพถ่ายดังกล่าวเป็นการถ่ายในลักษณะและจำนวนที่แตกต่างจากภาพถ่ายพิพาทในคดีนี้ นอกจากนั้น ภาพตามนิตยสารหมาย ล.๑๖ หน้า ๑๔๐ ก็เป็นการถ่ายในเงื่อนไขที่ว่าผู้ว่าจ้างยังสามารถนำไปโฆษณาในสื่ออื่นๆ ได้ด้วย ซึ่งทำให้นำมาเทียบกันกับภาพพิพาทในคดีนี้ได้ยาก ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีภาพถ่ายหรือข้อเท็จจริงของจำนวนค่าเสียหายที่ศาลจะนำมาเปรียบเทียบได้ ศาลจึงต้องกำหนดให้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

การพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารทั้งสี่ฉบับ ตามเอกสารหมาย จ.๓ ถึง จ.๖ เป็นการลงเผยแพร่ฉบับละหนึ่งครั้ง ไม่มีลักษณะการลงพิมพ์ต่อเนื่อง ซึ่งแสดงว่ามีการใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายของนางแบบต่างๆ รวมทั้งโจทก์ทั้งสองเพียงครั้งเดียวเท่านั้น สำหรับเสื้อผ้าที่ใช้ในการพิมพ์เผยแพร่ภาพนั้น จำเลยที่ ๓ และนายสมบูรณ์ ศรีสันติสุข เบิกความยืนยันว่าเป็นเสื้อผ้าที่ออกแบบและใช้เดินแบบในงานเดินแบบเท่านั้น โดยมีได้ผลผลิตออกจำหน่ายแต่ประการใด แสดงให้เห็นว่าประโยชน์ทางธุรกิจที่จำเลยที่ ๑ อาจได้รับจากการเผยแพร่ภาพการเดินแบบของนางแบบต่างๆ ครั้งนี้ ไม่ได้เป็นประโยชน์โดยตรงเพื่อจำหน่ายสินค้าใดสินค้าหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีลักษณะเป็นการเผยแพร่เพื่อมุ่งประโยชน์ในเชิงภาพลักษณ์มากกว่า เพื่อความเป็นธรรมกับคู่ความทุกฝ่าย การที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้โจทก์ทั้งสองจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ของประโยชน์ทางธุรกิจที่จำเลยที่ ๑ จะได้รับด้วย และสำหรับ

/ในระหว่าง

ห้องสมุด

สหพันธ์อินทนาฏยและกวีชาวต่างประเทศคาบ

- ๑๕ -

ในระหว่างโจทก์ที่ ๑ และโจทก์ที่ ๒ นั้น เมื่อพิจารณาถึงภาพในนิตยสาร เอกสารหมาย จ.๓ ถึง จ.๖ แล้ว ภาพของโจทก์ที่ ๑ เป็นภาพขนาดเล็ก ๔ ภาพและภาพขนาดใหญ่ขึ้น ๔ ภาพ ส่วนโจทก์ที่ ๒ มีภาพขนาดเล็ก ๘ ภาพและภาพขนาดใหญ่ขึ้น ๒ ภาพ ซึ่งน่าจะพอถือว่าโจทก์ทั้งสองต่างถูกใช้ภาพถ่ายตามจำนวนและขนาดที่มีความใกล้เคียงกันและควรได้รับค่าเสียหายใกล้เคียงกัน โดยกำหนดค่าเสียหายในส่วนนี้ให้โจทก์ทั้งสองคนละ ๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมกับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จตามที่โจทก์ทั้งสองขอ

สำหรับการสูญเสียประโยชน์จากค่าขาดโอกาสในการรับงานที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างนั้น หมายถึงว่าการที่จำเลยที่ ๑ เผยแพร่ภาพการเดินทางแบบตามนิตยสาร เอกสารหมาย จ.๓ ถึง จ.๖ นั้น ส่งผลโดยตรงให้โจทก์ทั้งสองต้องขาดโอกาสในการรับงาน อันจำเลยที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบจากการสูญเสียประโยชน์จากค่าขาดโอกาสในการรับงานนั้น กล่าวคือ การที่จำเลยที่ ๑ นำภาพการเดินทางแบบของโจทก์ทั้งสองไปเผยแพร่ตามเอกสารหมาย จ.๓ ถึง จ.๖ นั้น ต้องเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองเสียโอกาสในการรับงานที่อาจมีบุคคลอื่นหรือผู้ผลิตเสื้อผ้าอื่นๆ จะนำภาพการเดินทางแบบของโจทก์ทั้งสองไปลงโฆษณาในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งการที่จำเลยที่ ๑ โฆษณาไปก่อนนั้น เป็นผลที่อาจทำให้บุคคลอื่นหรือผู้ผลิตเสื้อผ้าอื่นๆ ไม่ประสงค์หรืออาจเปลี่ยนใจไม่นำภาพการเดินทางแบบของโจทก์ทั้งสองไปลงโฆษณาในลักษณะคล้ายกันแต่ในทางนำสืบของโจทก์ทั้งสองไม่ปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวหรือข้อเท็จจริงที่แสดงความเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าว ตรงข้าม การกล่าวอ้างการขาดโอกาสของโจทก์ทั้งสองกลับถูกนำไปผูกกับการถ่ายโฆษณาสินค้าในลักษณะของการทำสัญญาเป็นผู้แสดงแบบสินค้ารายปี ซึ่งเป็นการทำงานที่แตกต่างกันกับการถูกนำภาพถ่ายการเดินทางแบบไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาต

พ้องคดี

คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

- ๑๖ -

ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงในทางพิจารณากลับปรากฏว่า แม้จำเลยที่ ๑ จะนำภาพถ่ายของโจทก์ทั้งสองไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว โจทก์ทั้งสองก็ยังคงทำงานหลายอย่างในลักษณะเดียวกับก่อนการเผยแพร่ภาพการเดินทางแบบต่อสาธารณชนดังกล่าว นอกจากนั้น หากพิจารณาจากตัวโจทก์ทั้งสองเอง การที่ถูกนำภาพถ่ายการเดินทางแบบไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น ไม่ได้ทำให้โจทก์ทั้งสองต้องหยุดหรือละเว้นจากการทำงานอื่นหรือต้องเสียเวลาเพิ่มเติมที่อาจจะใช้ไปทำงานอย่างอื่นแต่ประการใด คงเป็นเพียงการที่จำเลยที่ ๑ นำภาพถ่ายการเดินทางแบบไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น โดยไม่ได้ให้โจทก์ทั้งสองต้องเสียเวลาเพิ่มมาทำงานอื่นใดให้อีก ดังนั้น จึงถือว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในทางพิจารณาให้ฟังได้ว่า การนำภาพถ่ายการเดินทางแบบของโจทก์ทั้งสองไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนดังกล่าว ก่อให้โจทก์ทั้งสองต้องสูญเสียประโยชน์จากค่าขาดโอกาสตามที่กล่าวอ้าง ค่าเสียหายในส่วนนี้ไม่อาจกำหนดให้ได้

๔ คดีโจทก์ทั้งสองขาดอายุความหรือไม่

ในประเด็นนี้ปรากฏตามนิตยสารพิพาท เอกสารหมายเลข ๓ ถึง ๖ ว่าเป็นนิตยสารที่จำหน่ายในเดือนธันวาคม ๒๕๔๖ การที่โจทก์ทั้งสองยืนยันว่าทราบเรื่องการละเมิดสิทธินักแสดงในคดีนี้ ในเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นเดือนถัดมา จึงนับว่ามีความเป็นไปได้ ซึ่งจำเลยทั้งสามมิได้โต้แย้งในส่วนนี้แต่ประการใด ดังนั้น เมื่อโจทก์ทั้งสองนำคดีนี้มาฟ้องในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องภายในอายุความที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๓ คดีโจทก์ทั้งสองจึงไม่ขาดอายุความ

พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ใช้เงินแก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปตามที่โจทก์ทั้งสองขอ ไปจนกว่าจะชำระเสร็จกับให้

○ (๓๑ ทวิ)

สำหรับศาลใช้

- ๑๗ -

ห้องสมุด
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสองโดยกำหนดค่าทนายความโจทก์ทั้งสองให้จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และให้ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก.

นายจุมพล ภิญโญสินวัฒน์

นายสิทธิพงษ์ ตัญญูพงศ์ปรัชญ์

นายพิพัฒน์ โกศลวัฒน์

สุชีรา / พิมพ์

.....ทาน
.....ตรวจ

ห้องสมุด

คณะกรรมการสิทธิทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

สำหรับศาลใช้

(๓๑)

คำพิพากษา

เลขที่คดี 12 / 254๖ /
เลขที่คดี 47 / 254๗ /
วันที่ 20 ส.ค. 2555
ฟ้องโดย พล.ต.อ. ชัยวัฒน์

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๓๓๓๒ / ๒๕๕๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๓ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

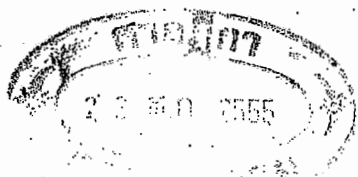
ความแพ่ง

ระหว่าง

- นางสาวเมทินี กิ่งโพยม ที่ ๑ โจทก์
- นางสาวซาร่า แอนน์ เลน ที่ ๒
- บริษัทแดพเพอร์เจ็นเนอรัล อะแพเรลลี่ จำกัด ที่ ๑
- นายศิริชัย ศรีไพศาล ที่ ๒
- นางภรทพิพย์ ศรีไพศาล ที่ ๓ จำเลย

เรื่อง

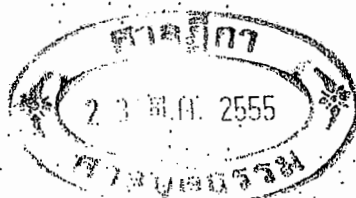
ทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์

โจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษา ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ลงวันที่ ๑๙ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ศาลฎีกา รับวันที่ ๒๖ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙

โจทก์ทั้งสองฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองมีอาชีพเป็นนักแสดงและนางแบบ เมื่อระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ โจทก์ทั้งสองรับจ้างบริษัท โปรดั๊กชั่น สตอรี่ จำกัด เดินแบบแฟชั่นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในงานแอล บางกอก แฟชั่น วีค ๒๐๐๓ โจทก์ทั้งสองจึงเป็นเจ้าของสิทธิการแสดง การเดินแบบอันเป็นสิทธิของนักแสดงในการเดินแบบดังกล่าว ต่อมาเดือนมกราคม ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑ ได้นำภาพถ่ายการเดินแบบที่โจทก์ทั้งสองเป็นผู้เดินแบบไปลงโฆษณาในนิตยสารรายเดือนและรายปักษ์รวม ๔ เล่ม มีภาพบางภาพเป็นภาพที่ไม่เหมาะสม โดยจำเลยที่ ๑ รู้หรือควรรู้ว่าภาพถ่ายการเดินแบบดังกล่าวเป็นสิทธิของนักแสดงของโจทก์แต่ละคนและจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดสิทธิของนักแสดงของโจทก์ทั้งสองเพื่อประโยชน์ทางการค้าของจำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ทั้งสอง ทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย เป็นค่าขาดประโยชน์หรือค่าตอบแทน

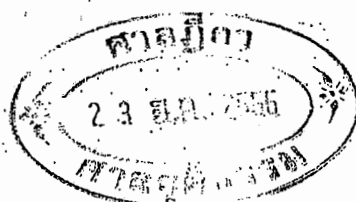

- ๓๐ -

จากกรถ่ายแบบรวมทั้งค่าเสียหายต่อชื่อเสียงเกียรติคุณและภาพพจน์โจทก์ทั้งสองเป็นเงิน
 คนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ค่าขาดโอกาสในการรับงานแสดงแบบคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท
 และจำเลยที่ ๒ กับที่ ๓ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ทั้งรู้เห็น
 หรือเห็นชอบในการกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบด้วย โจทก์ทั้งสองได้มีหนังสือ
 ทวงถามแล้ว แต่จำเลยทั้งสามเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน
 แก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี
 นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยที่ ๑ ให้การว่า จำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของเสื้อผ้าและเป็นผู้ออกแบบ
 เสื้อผ้างดังกล่าว โจทก์ทั้งสองและผู้จัดงานไม่ได้ห้ามการนำภาพถ่ายไปแสดงเผยแพร่
 ต่อสาธารณชน จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ละเมิดสิทธิของนักแสดงของโจทก์ทั้งสองเพราะโจทก์ทั้งสอง
 ไม่ใช่ “นักแสดง” ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่อาจอ้างสิทธิหรือเรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ ได้
 และโจทก์ทั้งสองไม่ได้รับความเสียหายตามที่กล่าวอ้าง โจทก์ทั้งสองไม่ได้ทวงถามจำเลยที่ ๑
 ก่อนฟ้อง และสิทธิเรียกร้องของโจทก์ทั้งสองขาดอายุความละเมิด ขอให้ยกฟ้อง

จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้การว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้กระทำละเมิด

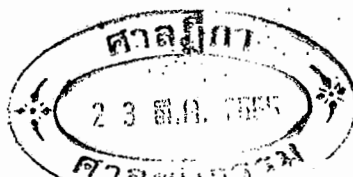
โจทก์ทั้งสองและไม่เคยได้รับการทวงถามจากโจทก์ทั้งสองมาก่อน จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเพียงผู้แทนของจำเลยที่ ๑ และไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว สิทธิเรียกร้องของโจทก์ทั้งสองขาดอายุความละเมิด ขอให้ยกฟ้อง

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิจารณาแล้ว

พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ใช้เงินแก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปตามที่โจทก์ทั้งสองขอไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสองโดยกำหนดค่าทนายความโจทก์ทั้งสองให้จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท และให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสองสำหรับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก.

โจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันรับฟังได้ยุติว่า จำเลยที่ ๑ จัดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยมีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ โจทก์ทั้งสองประกอบอาชีพเป็นนางแบบ นักแสดง และผู้นำเสนอสินค้า เมื่อระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๘

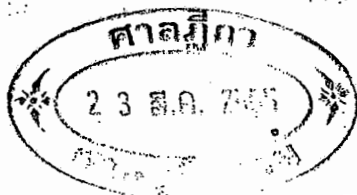

พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โจทก์ทั้งสองรับจ้างบริษัทโปรดักชัน สตอรี่ จำกัด เดินแบบแฟชั่น
 ในงานแอล บางกอก แฟชั่น วิค ๒๐๐๓ ที่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า กรุงเทพมหานคร
 โจทก์ทั้งสองเดินแบบเสื้อผ้าหลายยี่ห้อ รวมทั้งของจำเลยที่ ๑ ยี่ห้อ "แด็พเพอร์"
 ด้วย ต่อมาเดือนมกราคม ๒๕๔๗ โจทก์ทั้งสองทราบว่จำเลยที่ ๑ นำภาพถ่ายการเดินแบบ
 ของโจทก์ทั้งสองไปลงโฆษณาในนิตยสารเอส หน้า ๒๒๖, ๒๒๗ นิตยสารดิฉัน หน้า ๑๙๖,
 ๑๙๗ นิตยสารเปรี้ยว หน้า ๑๑๔, ๑๑๕ นิตยสารเฮ้ หน้า ๒๐๒, ๒๐๓ โดยมีการโฆษณา
 ชื่อร้าน จำนวน สาขา และระบุสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของจำเลยที่ ๑ ด้วย

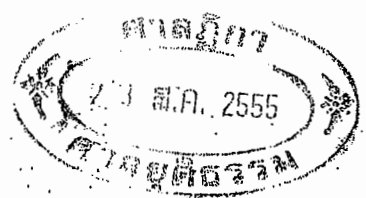
พิเคราะห์แล้ว เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑

เป็นประการแรกว่า การที่โจทก์ทั้งสองแสดงการเดินแบบเสื้อผ้าตามคำฟ้องทำให้โจทก์ทั้งสอง
 มีสิทธิของนักแสดงหรือไม่ โดยจำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ว่า นักแสดงหรือผู้แสดงต้องแสดงในสิ่งซึ่ง
 เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์เท่านั้นจึงจะได้สิทธิของนักแสดงที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ
 ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๔ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
 บัญญัติคุ้มครองสิทธิของนักแสดงไว้ในมาตรา ๔๔ ว่า "นักแสดงยอมมีสิทธิแต่ผู้เดียว
 ในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตน ดังต่อไปนี้ (๑) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่

ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดง เว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน
 จากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว (๒) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว
 (๓) ทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือสิ่งบันทึก
 การแสดงที่ได้รับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่นหรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าช้อยกเว้นการละเมิด
 สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๕๓” และตามมาตรา ๔ บัญญัติบทยามคำว่า “นักแสดง”
 หมายความว่า ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่วงท่า ร้อง
 กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด จากบทบัญญัติ ๒ มาตรา ดังกล่าวนี
 เห็นได้ว่า กฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดเจนเฉพาะความหมายว่า บุคคลเช่นใดบ้างที่ถือว่าเป็น
 นักแสดง และบัญญัติคุ้มครองโดยให้สิทธิในสถานการณ์การกระทำเกี่ยวกับการแสดงของตน
 โดยมีได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าสิ่งที่แสดงและได้รับความคุ้มครองคืออะไร อย่างไรก็ตามในเรื่อง
 การกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของนักแสดงนี้ย่อมถือเป็นสาระสำคัญแห่งสิทธิของนักแสดง
 ดังกล่าว และเป็นไปไม่ได้ที่จะแปลความเป็นว่า ไม่ว่านักแสดงจะกระทำอะไรก็ได้สิทธิของ
 นักแสดงในส่วนเกี่ยวกับการกระทำนั้นทั้งหมดโดยไร้ขอบเขต ดังนี้จึงต้องตีความถึงลักษณะ
 ของการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของนักแสดงนี้ให้ต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในการให้การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากบทกฎหมายและเหตุผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในเบื้องต้นเมื่อพิจารณาทบทวนกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่เคยมีมาแต่เดิมไม่ได้บัญญัติให้การคุ้มครองแก่สิทธิของนักแสดงไว้ เพียงนำมาบัญญัติให้การคุ้มครองครั้งแรกภายใต้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ ส่อแสดงให้เห็นว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะให้การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในลักษณะที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลิขสิทธิ์นั่นเอง โดยในส่วนการคุ้มครองลิขสิทธิ์นั้นมีบทบัญญัติที่สำคัญในมาตรา ๑๕ ที่บัญญัติให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวดังต่อไปนี้ (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน (๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง (๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น (๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตาม (๑) (๒) หรือ (๓) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้ และในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติจำกัดขอบเขตของลิขสิทธิ์ให้มีเฉพาะในงานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใด

ศาลฎีกา
23 ส.ค. 2555
ศาลยุติธรรม

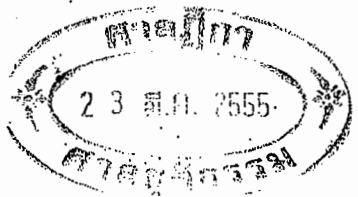
- ๘ -

ในแผนวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าว จะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร ซึ่งย่อมเห็นได้ว่ากฎหมายนี้มีเจตนารมณ์ให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์เพื่อส่งเสริมให้บุคคลคิดสร้างสรรค์งานประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ แก่สังคมที่จะได้ใช้ประโยชน์จากงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์เหล่านี้ได้ แต่ก็ต้องให้ประโยชน์ โดยคุ้มครองผู้สร้างสรรค์งานหรือผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำการ เพื่อหาประโยชน์เท่าที่กฎหมายระบุไว้ตามมาตรา ๑๕ และมีขอบเขตจำกัดเฉพาะงานต่าง ๆ เท่าที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อมิให้กระทบสิทธิของสาธารณชนอื่นเกินสมควร ส่วนกรณีสิทธิของนักแสดงนั้น เมื่อพิจารณาจากบทนิยามตามมาตรา ๔ ดังกล่าวจะเห็นว่า บุคคลที่จะได้สิทธิของนักแสดงแบ่งได้เป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น และนักรำ ส่วนกลุ่มที่สองได้แก่ ผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด ซึ่งในกลุ่มแรกนั้นบุคคลผู้เป็นนักดนตรีก็ดี นักร้องก็ดี ย่อมเห็นได้ชัดว่า โดยสภาพแล้ว สิ่งที่นักดนตรีและนักร้องจะแสดงออกให้ปรากฏต่อผู้อื่น ก็คือการเล่นดนตรีและการร้องเพลงอันเป็นงานดนตรีกรรมตามบทบัญญัติในมาตรา ๔ คำว่า "ดนตรีกรรม" นั้นเอง ส่วนนักเต้นและนักรำเมื่อพิจารณาประกอบกับบทนิยาม

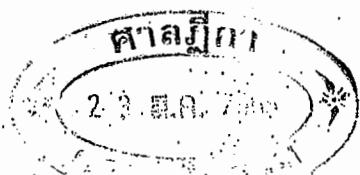

ในมาตรา ๔ คำว่า “นาฏกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่าหรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใช้ด้วยก็เห็นได้ว่า งานนาฏกรรมนี้เป็นงานที่นักแสดงและนักร้องใช้สำหรับการแสดงของตนเอง คงมีแต่ในส่วนบุคคลซึ่งเป็นผู้แสดงในกลุ่มแรก รวมทั้งผู้ซึ่งแสดงในกลุ่มที่สองด้วยที่ยังอาจไม่ชัดเจนว่าต้องแสดงสิ่งใด แต่เมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับกรณีนักดนตรี นักร้อง นักเต้น และนักรำดังกล่าว ก็น่าจะมีลักษณะเป็นทำนองเดียวกัน ทั้งหากจะพิจารณาถึงเหตุผลที่ควรให้การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงภายใต้กฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้วจะเห็นได้ว่า นักแสดงนั้นหากปรากฏว่าเป็นผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น งานดนตรีกรรม งานนาฏกรรม หรืองานวรรณกรรมบทละครเอง ก็ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองในส่วนงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนสร้างสรรค์หรือเป็นเจ้าของอยู่แล้ว แต่หากนักแสดงนั้นมีใช้ผู้สร้างสรรค์งานหรือเจ้าของลิขสิทธิ์เองโดยเป็นเพียงผู้นำงานอันมีลิขสิทธิ์เช่นว่านั้นมาแสดง เช่น การเล่นดนตรีหรือร้องเพลงที่เป็นงานดนตรีกรรม หรือเต้นหรือรำจากท่าเต้น ทำรำที่เป็นงานนาฏกรรม ย่อมเป็นผู้นำเสนองานดังกล่าวให้ปรากฏต่อผู้อื่น หรืออาจถือได้ว่าเป็นผู้นำคุณค่าของงานดังกล่าวมาแสดงให้บุคคลอื่นได้ชื่นชม นับได้ว่าเป็นบุคคล

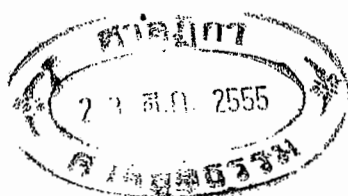
ที่ทำหน้าที่อันสำคัญเพื่อประโยชน์ในการแสดงออกซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงมีเหตุผลอันควรให้การคุ้มครองแก่นักแสดงเช่นนี้ต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากการคุ้มครองผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาบทมาตราในการให้การคุ้มครองสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ ดังกล่าวข้างต้น ตามมาตรา ๔๔ (๑) นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำเกี่ยวกับการแสดงของตนในการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดงไม่รวมถึงการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว ส่วนตามมาตรา ๔๔ (๒) และ (๓) เป็นสิทธิเกี่ยวกับการบันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกการแสดงไว้แล้ว และกรทำซ้ำสิ่งบันทึกการแสดง ซึ่งโดยเฉพาะกรณีตามมาตรา ๔๔ (๓) สิทธิการทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าข่ายกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๕๓ นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๕๓ ก็จะได้เห็นว่า เป็นบทบัญญัติให้นำเหตุยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม ก็เป็นบทบัญญัติที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงเกี่ยวของสัมพันธ์กันระหว่างสิทธิของนักแสดงกับงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น กรณีตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง บัญญัติไว้ใน (๕) และ (๖) กรณีมีการ

- ๑๑ -

นางงานอันมีลิขสิทธิ์มานำออกแสดงที่มีให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือกรณีตามมาตรา ๓๖ บัญญัติถึงการนำงานนาฏกรรมหรือดนตรีกรรมออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความเหมาะสม โดยมีได้จัดทำขึ้นหรือดำเนินการเพื่อหากำไรเนื่องจากการจัดให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้นและมีได้จัดเก็บค่าเข้าชม และนักแสดงไม่ได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มีให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากเป็นการดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณกุศล การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์ และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง นั้น หากมีการบันทึกการแสดงนี้ไว้ ก็ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ (๑) และ (๒) แต่นักแสดงยังคงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำสิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับยกเว้นไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงดังกล่าว ซึ่งเห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกันของงานอันมีลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงได้ชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง ยังบัญญัติให้การกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๕๒ เป็นความผิดและมีโทษทางอาญาที่ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และหากเป็นกรณีตามวรรคสองเมื่อเป็นการกระทำ

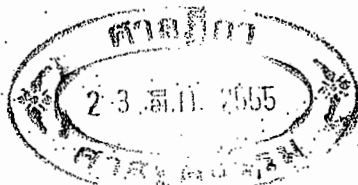

เพื่อการค้าก็ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงจำเป็นต้องตีความการมีสิทธิของนักแสดงโดยต้อง คำนึงถึงสิทธิที่ควรเป็นเรื่องอันสำคัญอันมีเหตุผลที่จะให้กรคุ้มครองโดยมาตรการทางอาญา ดังกล่าว และต้องตีความโดยเคร่งครัด ดั่งนี้ย่อมไม่มีเหตุผลที่จะตีความว่านักแสดง แสดงสิ่งใดก็ได้สิทธิอย่างไม่มีข้อจำกัด และยอมเป็นไปไม่ได้ที่กฎหมายจะไม่บัญญัติถึงลักษณะ ของการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของนักแสดงอันเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง ที่กฎหมายให้ความคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๔๔ เว้นแต่จะถือว่าเป็นกรณีที่มีบทบัญญัติอื่น บัญญัติไว้แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นได้แจ้ง การที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ได้บัญญัติ ลักษณะการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ ไว้ให้ชัดเจน โดยเฉพาะ ก็เป็นเพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ถือว่าการกระทำอันเกี่ยวกับการ แสดงของนักแสดงนั้น ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการแสดงงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะ งานดนตรีกรรม งานนาฏกรรม และงานวรรณกรรมที่มีลักษณะทำนองเป็นบทพากย์ บทละคร หรือบทที่ใช้แสดงอื่นใดอันอาจนำมาให้บุคคลที่ถือเป็นผู้นักแสดงตามบทนิยาม มาตรา ๔๔ แสดงนั่นเอง เพราะลักษณะหรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานเหล่านี้ล้วนมี

บัญญัติไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์แล้วทั้งสิ้น จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติซ้ำสำหรับใช้กับกรณีสิทธิของนักแสดงอีก จากบทกฎหมายและเหตุผลดังวินิจฉัยมาข้างต้นจึงเห็นได้ว่า การได้สิทธิของนักแสดงที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น ต้องมีองค์ประกอบที่บุคคลที่จะแสดงนั้นเป็นไปตามบทนิยามค่านักแสดง ในมาตรา ๔ และสิ่งที่แสดงหรือการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของนักแสดงที่จะได้รับการคุ้มครองนั้น ต้องเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ด้วยเท่านั้น แต่คดีนี้ตามคำฟ้องโจทก์ทั้งสองมิได้บรรยายฟ้องแสดงให้เห็นเป็นประเด็นให้วินิจฉัยว่า การแสดงการเดินแบบเสื้อผ้าตามฟองมีการทำท่าที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราวในลักษณะงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทนาฏกรรมได้อย่างไร จึงไม่อาจพิจารณาวินิจฉัยและฟังว่าการแสดงการเดินแบบนี้เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทนาฏกรรมโดยตัวเอง หรือเป็นการแสดงงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทนาฏกรรมอยู่แล้ว ดังนี้แม้โจทก์ทั้งสองจะเป็นนักแสดงหรือผู้แสดงท่าทางในการเดินแบบ ก็ยังไม่อาจถือได้ว่าได้สิทธิของนักแสดง จึงไม่อาจฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ ละเมิดสิทธิของนักแสดงของโจทก์ทั้งสอง และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ข้ออื่นของจำเลยที่ ๑ และอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองอีกต่อไป ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิจารณาพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ รับผิดชอบโจทก์ทั้งสอง

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศไม่เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์
ของจำเลยที่ ๑ ฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งสองสำหรับจำเลยที่ ๑ เสียด้วย
นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่าง -
ประเทศกลาง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

นายรัชพันธ์ ประพุทธนิติสาร

นายอร่าม เสนามนตรี

นายปริญญา ตีผดุง

